

EU-rettsakter som etter en foreløpig oversikt vil kunne behandles i EØS-komitéen 9. februar 2018

I det nedenstående følger oversikt inndelt som følger:

Under pkt I følger rettsakter som krever lov- eller budsjettendring, samt rettsakter som krever forskriftsendring som vurderes å gripe vesentlig inn i norsk handlefrihet.

Under pkt II følger rettsakter som krever forskriftsendring som ikke griper vesentlig inn i norsk handlefrihet, samt rettsakter som ikke har konsekvenser for norsk lovgivning.

- I. Rettsakter som krever lov- eller budsjettendring samt rettsakter som krever forskriftsendring som vurderes å gripe vesentlig inn i norsk handlefrihet

BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENTET

32017R1941 Kommisjonsforordning (EU) 2017/1941 av 24 oktober 2017 om endring av vedlegg II til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 66/2010 om EU-miljømerket

Sammendrag av innhold

Kommisjonen fastsatte 24. oktober 2017 forordning (EU) 2017/1941, som endrer vedlegg II til forordning (EF) nr. 66/2010 om EU-miljømerket. Vedlegg II omhandler utformingen av EU-miljømerket, Blomsten. Tegninger og tekst viser to alternative måter å bruke Blomsten på, samt angivelse av lisensnummeret. Kommisjonen kan endre vedlegg II, men etter prosedyrer som gir Rådet og Parlamentet mulighet til å komme med innvendinger. Endringen medfører at Kommisjonen kan gi ytterligere instruksjoner om utformingen og anvendelsen av EU-miljømerket i en særskilt veileder etter å ha konsultert med European Ecolabelling Board (EUEB, Den europeiske unions miljømerkenemnd). Endringen av vedlegget til forordningen er gjort for å øke fleksibiliteten. Den innebærer at Logo Guidelines lettere og raskere kan endres dersom man finner at noe er uklart eller vanskelig i praksis, sammenlignet med endring av veiledningen i et vedlegg i selve forordningen, som krever en mer omfattende behandling. Endringer vil ikke bli forelagt Rådet eller Parlamentet.

Kommisjonen har allerede utarbeidet Logo Guidelines. De gir en veiledning om utforming av Ecolabel-merket, fargebruk, plassering på produktet og hvordan merket kan brukes i markedsføring. Veiledningen inneholder mange praktiske eksempler og kan bidra til å sikre enhetlig praksis og hindre villedende markedsføring.

Merknader

EU-miljømerket ble opprettet i 1992. Merkeordningen er en del av EØS-avtalen, og Stiftelsen Miljømerking forvalter EU-miljømerket i Norge på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet. Det er en frivillig merkeordning. De som søker, må dokumentere at de aktuelle produktene tilfredsstiller en rekke strenge helse- og miljøkrav.

Rettslige konsekvenser

Siden gjennomføring i norsk rett vil kreve lovendring må Stortingets samtykke til innlemmelse i EØS-avtalen innhentes ved proposisjon og behandling i Stortinget, selv om det er en relativ liten endring. Samtykkeproposisjonen fremmes etter EØS-komiteens vedtak.

Da det er tale om en liten endring vil anmodning om samtykke til innlemmelse og forslag til lovendring fremmes samlet i en egen prop. LS.

Forordning (EF) nr. 66/2010 med senere endring er gjennomført i lov 18. desember 1981 nr. 90 om merking av forbruksvarer (forbrukermerkelen) § 9 første ledd. Bestemmelsen lyder: "*EØS-avtalen vedlegg XX nr. 2 a (forordning (EF) nr. 66/2010 og kommisjonsforordning (EU) nr. 782/2013) om EU-miljømerket gjelder som lov med de tilpasninger som følger av vedlegg XX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.*"

§ 9 første ledd må endres slik at man føyer til kommisjonsforordning (EU) 2017/1941.

Økonomiske og administrative konsekvenser

I og med at merkeordningen er frivillig, antas ikke endringen å ha større økonomiske eller administrative konsekvenser. Det forventes ikke at endringen fører til flere søknader om å få EU-miljømerket eller en mer omfattende behandling av søknadene. Endringen antas derfor ikke å medføre økte økonomiske eller administrative konsekvenser verken for Stiftelsen Miljømerking eller Barne- og likestillingsdepartementet.

Endringen kan imidlertid få visse økonomiske konsekvenser for næringsdrivende i de tilfeller næringsdrivende må endre utformingen på EU-merket på sine produkter som følge av at Kommisjonen endrer veilederen. Erfaring viser imidlertid at Stiftelsen Miljømerking utviser fleksibilitet slik at næringsdrivende kan selge allerede produserte varer i en overgangsperiode. Gjennom deltagelse i Den europeiske unions miljømerkenemnd vil næringslivet bli kjent med forslag til endringer i veilederen.

Sakkyndige instansers merknader

Stiftelsen Miljømerking har ingen merknader til rettsakten, som anses relevant og akseptabel.

Rettsakten er vurdert av spesialutvalget for forbrukerspørsmål, der berørte departementer er representert. Spesialutvalget fant rettsakten EØS-relevant og akseptabel.

FINANSDEPARTEMENTET

32014L0059 Direktiv 2014/59/EU om et rammeverk for krisehåndtering av banker og andre kredittinstitusjoner mv.

Sammendrag av innhold

Krisehåndteringsdirektivet pålegger de enkelte medlemsstatene å etablere et nærmere angitt regelverk for krisehåndtering som sikrer finansiell stabilitet gjennom å gi banker og andre kredittinstitusjoner, samt myndighetene, et verktøy for å forebygge og håndtere kriser på et tidlig stadium. Systemet skal sørge for at store banker kan avvikles uten at finansiell stabilitet trues, samtidig som innskudd og offentlige midler beskyttes. Alle banker skal utarbeide beredskapsplaner (recovery plans) med konkrete og gjennomførbare tiltak for håndtering av finansielle krisesituasjoner. Planene skal godkjennes av nasjonale tilsynsmyndigheter. Nasjonale

krisehåndteringsmyndigheter skal utarbeide avviklingsplaner (resolution plans) for finansinstitusjoner med hovedsete i hjemlandet. Direktivet utpeker Den europeiske banktilsynsmyndigheten EBA som øverste tilsyns- og forliksorgan.

Det kreves at alle banker organiseres på en slik måte at hele eller deler av virksomheten enkelt lar seg avvikle. Dette skal bidra til å redusere nødvendigheten av offentlig "bail-out" av banker i krisesituasjoner. Sentralt i direktivforslaget er at det ikke er skattebetalere, men bankens investorer som skal bære eventuelle tap ved avvikling. Det åpnes derfor for såkalt "bail-in" av bankens gjeld, hvilket innebærer at usikrede kreditorer kan bli utsatt for nedskrivning av gjeld og konvertering av gjeld til egenkapital. Innskudd som dekkes av innskuddsgarantiordninger skal normalt skjermes fra tap.

Det stilles også krav til opprettelse av nasjonale finansieringsordninger, kapitalisert av banker med hovedsete i hjemlandet. Finansieringsordningen skal blant annet benyttes av krisehåndteringsmyndighetene til å dekke kostnader knyttet til bruken av tiltakene som etableres ved direktivet, og til på nærmere bestemte vilkår stille garantier, yte lån eller foreta oppkjøp.

Krisehåndtering av grensekryssende banker skal etter direktivforslaget håndteres og koordineres av krisehåndteringsmyndigheten i bankens hjemland. Det skal opprettes avviklingskollegier for grensekryssende banker, hvor blant annet berørte krisehåndteringsmyndigheter, de berørte medlemsstatenes ansvarlige departement, sentralbanker og Den europeiske banktilsynsmyndigheten EBA er representert. EBA skal ikke ha stemmerettigheter i slike avviklingskollegier.

Direktivet innebærer også en adgang for finansinstitusjoner til å inngå ex ante avtaler om konsernintern støtte som skal bidra til å fremme finansiell stabilitet på konsernnivå. Dette begrenser vertslands muligheter for å hindre overføring av midler fra datterselskaper til morselskap i hjemland.

Direktivet innføres med virkning fra 1. januar 2015. Bail-in gjøres først gjeldende fra 1. januar 2016. EBA skal utarbeide retningslinjer og tekniske standarder som skal være ferdig utformet senest 12 måneder etter at direktivet trer i kraft.

Rettslige konsekvenser

Gjennomføring av direktivet i norsk rett medfører behov for endringer i bl.a. finansforetaksloven. Finansdepartementet har i Prop. 159 L (2016-2017) fremmet forslag til nødvendige lovendringer for å gjennomføre forventede EØS-regler som svarer til direktivet i norsk rett. Forslaget er til behandling i Stortinget.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Direktivet gjelder banker, kredittforetak, visse verdipapirforetak og finanskonsern hvor slike foretak inngår, samt finansieringsforetak som inngår i finanskonsern. Andre finansforetak, som forsikrings- og pensjonsforetak, blir ikke berørt. De nye reglene vil, sammen med regler i utfyllende nivå 2-rettsakter, gi vesentlig mer omfattende og kompliserte krav til beredskap og krisehåndtering enn det som følger av gjeldende rett. Etterlevelse av kravene vil innebære økte økonomiske og administrative byrder for foretakene og det offentlige, men vil samtidig gi redusert risiko for økonomiske problemer i enkeltforetak og i finanssystemet generelt. Det kan over tid spare norsk økonomi og det offentlige for store kostnader. Det vises til nærmere omtale av konsekvensene i Prop. 159 L (2016-2017) kapittel 12.

Sakkyndige instansers merknader

Finanstilsynet har vurdert rettsakten som EØS-relevant. Banklovkommisjonen har utredet utkast til nødvendige lovendringer som gjennomfører forventede EØS-regler som svarer til direktivet i NOU 2016: 23 Innskuddsgaranti og krisehåndtering. Utredningen har vært på høring. Det vises til nærmere omtale av utredningen og høringssvarene i Prop 159 L (2016-2017).

NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

32014R0910 Europaparlaments- og Rådsforordning (EU) nr. 910/2014 om elektronisk identifikasjon og tillitstjenester for elektroniske transaksjoner i det indre marked og opphevelse av direktiv 1999/93/EF

Sammendrag av innhold

Forordningen ble vedtatt 23. juli 2014, basert på et forslag av Europakommisjonen av 4. juni 2012 (COM (2012) 238 final). Formålet med endringene er å legge til rette for økt elektronisk samhandling mellom næringsdrivende, borgere og offentlige myndigheter på tvers av landegrensene i EU/EØS og dermed bidra til sterkere økonomisk vekst i det indre marked. I fortalen pkt. 3 vises det til at direktivet om elektronisk signatur (direktiv 1999/93/EF) ikke gitt et hensiktsmessig verktøy for sikre grensekryssende elektroniske transaksjoner. Forordningen styrker og utvider dette feltet, og opphever esignatordirektivet.

Det nye rammeverket skal sikre:

- gjensidig aksept av løsninger for elektronisk identifikasjon (eID). Privatpersoner og bedrifter skal kunne bruke sin eID, utstedt enten av offentlig sektor eller under ansvar av en offentlig myndighet, for å få tilgang til elektroniske tjenester fra offentlig sektor i andre land som tilbyr pålogging med eID. Dette gjelder eID-løsninger som har blitt notifisert til Europakommisjonen og er oppført på en liste publisert i Official Journal of the European Union. Anerkjennelsesplikten begrenses til eID til bruk for tjenester i offentlig sektor, og medlemsstaten må for slik bruk tilby gratis validering av notifiserte eID-er, jf. art. 7 bokstav f, annet ledd.
- gjensidig aksept av elektronisk signatur og andre tillitstjenester. Dagens regler om elektronisk signatur styrkes, og det innføres regler om flere typer elektroniske tillitstjenester som elektroniske segl, elektronisk tidsstempling, elektronisk meldingsutveksling, sertifikater for webside-autentisering og lagringstjenester for esignatur og elektroniske segl. Tilbydere av elektroniske tillitstjenester får flere plikter å forholde seg til, deriblant mer detaljerte krav til identitetskontroll, sikkerhetskrav til virksomheten og opplysningsplikter overfor tilsynsmyndigheten. Videre stilles det krav om at utstedere av kvalifiserte tillitstjenester skal revideres av et godkjent revisjonsfirma ("conformity assessment body") hvert andre år. Også tilbydere av ikke-kvalifiserte tjenester omfattes av deler av regelverket, og videre får tilsynsorganene nye og mer omfattende håndhevingsoppgaver. I artikkel 27 er det en egen bestemmelse som skal legge til rette for gjensidig aksept av bruk av avansert elektronisk signatur til bruk for tjenester i offentlig sektor. Europakommisjonen pålegges her innen 18. september 2015 å fastsette gjennomføringsrettsakter som definerer referanseformater m.m. for avansert elektronisk signatur.
- Det fremgår av fortalen avsnitt 17 at notifiserende medlemsstater oppfordres til å muliggjøre bruk av notifiserte eID-er også i privat sektor utenfor medlemsstaten. Det kan settes vilkår for bruk i privat sektor, jf. artikkel 7 bokstav f annet ledd. Slik bruk bør skje på de samme betingelser som medlemsstaten tilbyr nasjonale private aktører, jf. fortalen avsnitt 17 tredje punktum.

Forordningen innebærer ikke en plikt for landene til å etablere en nasjonal elektronisk ID-løsning, men at eksisterende eID-løsninger skal aksepteres på tvers av landegrensene i Europa dersom de er notifisert. Forordningen endrer heller ikke offentlig tjenesteeiers rett til å velge sikkerhetsnivå, men for offentlige tjenesteeiere vil det bli en plikt til å likebehandle notifiserte utenlandske eID-er med de nasjonale. En eID-løsning som notifiseres iht. ordningen, må oppfylle krav til et bestemt sikkerhetsnivå - "low", "substantial" og "high". Nærmere krav til disse sikkerhetsnivåene skal fastsettes i gjennomføringsrettsakter innen 18. september 2015, jf. art. 8.

Arbeidet med gjennomføringsrettsakter pågår, og forslag utarbeides i en ekspertgruppe som er opprettet av Europakommisjonen ("eIDAS Expert Group") hvor Norge deltar. Per dags dato er åtte gjennomføringsrettsakter vedtatt. Disse gjelder samarbeidet mellom medlemslandene iht. art. 12 nr. 7 (vedtatt 24.2.15), spesifikasjoner for et EU-tillitsmerke iht. art. 23. nr. 3 (vedtatt 22. mai 2015), spesifikasjoner for formater for avanserte elektroniske signaturer og avaserte segl iht. art. 27 (5) og 37 (5) (vedtatt 8. september 2015), tekniske spesifikasjoner og formater vedrørende tillitslisten iht. art. 22 (5) (vedtatt 8. september 2015), tekniske spesifikasjoner og prosedyrer for sikringsnivåene for elektronisk identifikasjon iht. art.8 (3) (vedtatt 8. september 2015), rammeverk iht. art. 12 (8) (vedtatt 8. september 2015), definisjoner av omstendigheter, formater og prosedyrer for notifisering iht. art. 9 (5) (vedtatt 3. november 2015) og valg av standarder for sikkerhetsvurdering for kvalifiserte signaturer og segl iht. art. 30 (3) og 39 (2).

Artikkel 12 i forordningen peker på behovet for samarbeid mellom medlemslandene for å sikre interoperabilitet og nødvendig kvalitet for at tillit og sikkerhet økes. For å sikre at punktene i artikkel 12 i forordningen følges opp, er det i gjennomføringsrettsakten vedtatt bestemmelser om "Cooperation Network", der både EU-landene og EØS-landene skal være medlemmer. Dette organet skal ha en del definerte oppgaver, blant annet å kunne påvirke hvorvidt et medlemslands notifiserte løsning oppfyller et sett med krav/forventninger eller ikke.

Rettslige konsekvenser

Forordningen omfatter et nytt område i EU-rettslig sammenheng – eID til bruk mot tjenester fra offentlig sektor. Forordningen er ment som et understøttende juridisk instrument for å etablere fungerende infrastrukturer for elektronisk kommunikasjon i EU/EØS-området, et arbeid som finansieres og gjennomføres i programmet Connecting Europe Facility (CEF) Digital, der Norge deltar. eIDAS Expert Group, jf. omtalen nedenfor, er også en arbeidsgruppe for styring av området eID, elektronisk signatur og eDelivery i CEF Digital.

Rettsakten grupperes under Gruppe 1 (krever lovendringer).

I Norge er esignaturdirektivet gjennomført i lov 15. juni 2001 nr. 81 om elektronisk signatur, med Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (tidl. Post- og teletilsynet) som tilsynsmyndighet. Loven vil måtte revideres eller oppheves dersom forordningen skal implementeres i norsk rett. Når det gjelder regulering av eID til bruk mot tjenester i offentlig sektor i Norge, åpner forskrift om frivillige selvdeklarasjonsordninger for at sertifikatutstedere kan selvdeklarerer seg i forhold til de sertifikatklasser som er definert i Kravspesifikasjon for PKI i offentlig sektor. Kravspesifikasjonen definerer tre forskjellige sertifikatklasser som har ulike sikkerhetsnivåer - "Person Høyt", "Person Standard" og "Virksomhet", der blant annet kravene om utstedelse av de enkelte sertifikatene er forskjellige. De forskjellige sikkerhetsnivåene er basert på risikovurderinger knyttet til hvilke typer tjenester som slike sertifikater vil kunne brukes mot, i henhold til Rammeverk for autentisering og uavviselighet i elektronisk kommunikasjon med og i offentlig sektor. Både Kravspesifikasjonen og Rammeverket vil trolig måtte revideres som følge av implementering av forordningen og gjennomføringsrettsaktene.

Enhetsregisteret utsteder unike identifikatorer, dvs. organisasjonsnummer, til norske enheter og i noen tilfeller også til utenlandske enheter. Enhetsregisterloven stiller krav om hvordan nødvendige opplysninger skal dokumenteres. Hvorvidt en utenlandsk elektronisk ID oppfyller dokumentasjonskravene må vurderes i forhold til dette. Tilsvarende utstedes unike identifikatorer, D-nummer, til utenlandske personer i henhold til D-nummer-forskriftens krav til dokumentasjon.

Forordningen gjelder direkte i alle EUs medlemsstater. Såfremt forordningen innlemmes i EØS-avtalen, må den gjennomføres i norsk rett «som sådan», jf. EØS-avtalen artikkel 7 bokstav a.

Materielle og tekniske tilpasninger må vurderes nærmere for art. 9 (notifisering til Kommisjonen) og 14 (avtaler med tredjeland). Konkret gjelder dette ESAs rolle hvor Kommisjonen etter forordningen art. 9 er mottaker av notifikasjoner. Dette er oppgaver som er dekket av EØS-avtalen Protokoll 1 § 4, jf. § 6 (b) om publisering av informasjon i EØS-delen av Official Journal. EFTA-siden har foreslått en tilpasningstekst som skal sikre at avtaler inngått mellom EØS EFTA-land og tredjeland skal gi markedsadgang i hele EØS, og dermed likestilles med avtaler inngått av EU. Det er blant annet foreslått en tilpasning i artikkel 14 (1) som skal sikre at EØS/EFTA-landene holdes informert og får mulighet til å uttale seg når EU skal fremforhandle avtaler. Videre er det foreslått at EU skal etterstrebe å likebehandle de kvalifiserte tjenestetilbyderne i EFTA-statene med EU.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Rettsakten vil få administrative og økonomiske konsekvenser for Difi, dersom ID-porten benyttes som valideringsenhet. Det må tilrettelegges både for innlogging med utenlandsk eID og for at notifikerte norske eID-er kan benyttes i nett-tjenester i utlandet/EØS. Offentlige myndigheter som krever bruk av elektroniske signaturer eller segl vil iht. forordningen (art. 27 og 37) måtte anerkjenne tilsvarende signaturer/segl fra utlandet i nærmere bestemte formater. Kostnaden vil måtte bæres av de respektive myndigheter, evt. Difi, dersom det etableres en fellesløsning for dette. Enklere gjenbruk av eID-er forventes imidlertid å føre til økt anvendelse av digitale selvbetjeningsløsninger både nasjonalt og på tvers i EU/EØS og følgelig medføre vesentlige samfunnsøkonomiske gevinster og kostnadsbesparelser.

Et mer omfattende tilsynsregime og en rapporteringsplikt for tilsynsmyndigheten til Kommisjonen og ENISA (European Union Agency for Network and Information Security) vil videre få økonomiske og administrative konsekvenser for Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom), dersom Nkom oppnevnes som tilsynsmyndighet. Ettersom tilsynets virksomhet er gebyrfinansiert, legges det opp til at tilsynets økte kostnader finansieres ved høyere gebyrer. Dette vil få økonomiske konsekvenser for sertifikatutstedere. Sertifikatutstederne vil også få økte administrative og økonomiske kostnader som følge av de strengere kravene til virksomhetene og kravet om hyppigere revisjoner. I siste instans vil sluttbrukerne måtte betale mer for sertifikat-tjenestene.

Offentlige myndigheter som tilbyr elektroniske tjenester må i større grad kunne tilby slike tjenester til brukere som har utenlandske eID. Elektroniske tjenester og fagsystemer er avhengig av at utenlandske brukere kan identifiseres gjennom fødselsnummer/d-nummer eller organisasjonsnummer. Rettsakten kommer derfor til å ha administrative og økonomiske konsekvenser for Folkeregisteret og Enhetsregisteret ved Brønnøysundregistrene, dersom det blir nødvendig med utstedelse av egne identifikasjonsnumre til slike brukere. Videre kan reglene om sikker meldingsutveksling tenkes å få betydning for Altinn og digital postkasse avhengig av det nærmere innholdet i Europakommisjonens gjennomføringsrettsakter, når disse er på plass.

Sakkyndige instansers merknader

Nærings- og handelsdepartementet (nå Nærings- og fiskeridepartementet) sendte forslaget på høring høsten 2012. Høringsinstansene var i utgangspunktet positive til forslaget, men påpekte at flere avklaringer av stor betydning gjenstod, for eksempel manglende angivelse av sikkerhetsnivå for eID-tjenestene, harmoniserte krav til utstedelsesprosedyrer for eID og at årlig revisjon av sertifikatutstedere er for ofte. I høringsrunden kom det også innspill om at forslaget kan få konsekvenser for reglene om ID-kontroll i hvitvaskingsforskriften, forskrift om frivillige selvdeklarasjonsordninger for sertifikatutstedere og Kravspesifikasjon for PKI i offentlig sektor. Et annet innspill fra flere høringsinstanser var at det gjøres for mye bruk av delegerte rettsakter og gjennomføringsrettsakter. Europakommisjonens forslag ble endret og utdypet ifm behandlingen i Rådet og Europaparlamentet, og blant annet ble det tatt inn nærmere krav til sikkerhetsnivå for eID.

En felles EFTA-kommentar ble oversendt EUs institusjoner 19. mars 2013, hvor flere av innspillene fra høringsrunden ble tatt med. En referansegruppe (NFD, KMD, JD, Difi, Politidirektoratet, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) og Brønnøysundregistrene) har fulgt arbeidet med utviklingen av rettsakten. I forbindelse med Kommisjonens arbeid med gjennomføringsrettsakter har også Skattedirektoratet og Nasjonal Sikkerhetsmyndighet deltatt. NFD har løpende orientert bransjen om rettsakten, blant annet på møter i Nkoms "Aktørforum esignatur" og konferert med enkeltaktører, bl.a. BankID, Finans Norge, Commfides og Buypass, underveis.

Rettsakten ble behandlet i spesialutvalget for kommunikasjoner 22. juli 2015, og ble vurdert å være EØS-relevant og akseptabel.

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

32014L0094 Europaparlamentets- og rådsdirektiv 2014/94/EU av 22. oktober 2014 om utbygging av en infrastruktur for alternativt drivstoff

Sammendrag bakgrunn og innhold

Direktivet ble fremmet som en del av "Clean Power" pakken som EU-kommisjonen la frem 24. januar 2013 og vedtatt 22. oktober 2014.

Direktivet har ingen eksplisitt formålsbestemmelse, men det framgår av artikkel 1 at direktivet søker å redusere avhengigheten av olje og begrense de miljømessige virkningene av transport, samt fremme en bred utvikling av markedet for alternative drivstoff. Direktivet omhandler utrulling av infrastruktur (lade- og fyllestasjoner) for alternative drivstoff til transportformål.

Hovedforpliktelsen i direktivet er å utarbeide et nasjonalt virkemiddelrammeverk som fastsetter nasjonale mål for hensiktsmessig etablering av infrastruktur for alternative energibærere til transportformål (elektrisitet, hydrogen, biodrivstoff, naturgass i flytende og komprimert form (LNG og CNG) og flytende petroleumsgass (LPG). Videre er det krav til å implementere en rekke tekniske standarder og krav til tilgjengelig brukerinformasjon.

Landene skal selv fastsette mål for utrulling av infrastruktur. I virkemiddelrammeverket skal landene beskrive hvordan infrastrukturen skal utvikles og hvilke virkemidler som er tenkt anvendt for å få til dette innen de tidspunktene som er satt i direktivet. Det er opp til landene å vurdere hensiktsmessig omfang av infrastrukturen, men i direktivets fortale nevnes noen indikative nivåer.

Direktivet setter krav til tekniske standarder for ladeinfrastrukturen og til tilgjengelig brukerinformasjon. Brukerinformasjonen er først og fremst om standarder for drivstoff som skal være på plass i kjøretøymanualer, lade- og tankstasjoner og hos forhandlere av kjøretøy innen 18. november 2016. Standardene skal baseres på standarder fra European Standards Organisation (ESO). Direktivet legger også opp til at brukerne skal tilbys sammenlignbar prisinformasjon, der dette er hensiktsmessig.

Medlemslandene skal innen 18. november 2016 sende inn sine nasjonale planer til et virkemiddelrammeverk for å utvikle markedet for alternative drivstoff. Direktivet forplikter ikke landene å nå sine nasjonale mål, men virkemiddelrammeverket skal utformes slik at målene kan oppfylles og man skal rapportere eventuelle avvik fra oppsatte mål hvert tredje år. Norges rapporteringsforpliktelse vil være ovenfor ESA, mens EU medlemslandene rapporterer til EU kommisjonen.

Infrastruktur som skal vurderes i virkemiddelrammeverket

Elektrisitet

Gjennom virkemiddelrammeverket skal man legge til rette for at et tilstrekkelig antall ladepunkter for elbiler er tilgjengelig for allmennheten slik at elbiler kan sirkulere i urbane/storbyområder og andre tettbefolkede områder innen 31. desember 2020. Virkemiddelrammeverket skal også inneholde tiltak for fremme av ikke offentlige ladepunkter.

Behovet for elektrisitetsforsyning for fartøy skal vurderes, med en prioritet i havnene som inngår i TEN-T-kjernenettverket og andre havner innen 31. desember 2025 med mindre kostnadene ikke står i forhold til fordelene, herunder miljøgevinst.

Ladepunktene for veitransport og i havner som etableres eller fornyes fra 18. november 2017 skal være i samsvar med tekniske standarder som direktivet spesifiserer. Ladepunktene skal ta i bruk smarte målesystemer der dette er hensiktsmessig og teknisk gjennomførbart, og det kreves at man skal kunne lade på offentlig tilgjengelige ladepunkter på ad hoc basis.

Landene skal videre sørge for at prisene på ladetjenesten er offentlig tilgjengelige, sammenlignbare og ikke diskriminerende.

Naturgass

Landene skal, gjennom det nasjonale virkemiddelrammeverket, legge til rette for etablering av et hensiktsmessig antall fyllpunkter for LNG (inkludert mobile installasjoner) i maritime- og innlandshavner, slik at fartøy kan sirkulere i TEN-T kjernenettverket innen 31. desember 2025.

Landene skal, gjennom det nasjonale virkemiddelrammeverket, legge til rette for etablering av et hensiktsmessig antall offentlig tilgjengelige fyllpunkter for LNG, minimum langs det eksisterende TEN-T kjernenettverket, innen 31. desember 2025. Dette skal legge til rette for at tunge LNG-drevne kjøretøy skal kunne sirkulere i EU, med mindre kostnadene ikke står i forhold til fordelene, medregnet miljøgevinster. Landene skal sørge for at et hensiktsmessig LNG-distribusjonssystem, som kan forsyne LNG-fyllpunktene til kjøretøy, er tilgjengelig. Naboland kan samarbeide for å oppfylle dette kravet.

Landene skal, gjennom det nasjonale virkemiddelrammeverket, legge til rette for etablering av et hensiktsmessig antall offentlig tilgjengelige fyllpunkter for CNG, slik at CNG-drevne kjøretøy kan sirkulere i urbane/storbyområder og andre tettbefolkede områder, 31. desember 2020. Landene skal videre gjennom det nasjonale virkemiddelrammeverket, legge til rette for etablering av et

hensiktsmessig antall fyllepunkter for CNG er tilgjengelig minimum langs det eksisterende TEN-T kjernenettverket for å sørge for at tunge CNG-drevne kjøretøy skal kunne sirkulere i EU, innen 31. desember 2025

Fyllestasjonene som etableres eller fornyes fra 18. november 2017 skal være i samsvar med de tekniske standardene som direktivet spesifiserer.

Hydrogen

Det er frivillig å inkludere hydrogenfyllepunkt i det nasjonale virkemiddelrammeverket. Dersom man velger å gjøre dette, skal det være tilgjengelig et hensiktsmessig antall punkter slik at hydrogendrevne kjøretøy innen 31. desember 2025 skal kunne sirkulere i nettverk bestemt av nasjonen selv. Fyllestasjoner som etableres eller fornyes fra 18. november 2017 skal være i samsvar tekniske standarder som direktivet spesifiserer.

Merknader

Direktiv 2014/94/EU er hjemlet i Traktaten om den Europeiske Unions virkemåte (TEUV) artikkel 91, begrunnet i subsidiaritetsprinsippet. Det vises til at en mangel på infrastruktur for alternative drivstoff hindrer utvikling av stordriftsfordeler og økt mobilitet i EU-området ved hjelp av alternativt drivstoff, (fortalen avsnitt 22).

Rettslige konsekvenser

Det finnes per i dag ikke norsk regelverk hvor de aktuelle bestemmelsene i direktivet kan gjennomføres. Det vil derfor bli utarbeidet en egen lov og tilhørende forskrift for å implementere direktivet. Også Danmark og Sverige har valgt denne metoden for å gjennomføre direktivet i nasjonal rett.

Det tas dermed art. 103-forbehold ved innlemmelse av direktivet i EØS-avtalen.

Samferdselsdepartementet vil legge frem en LS-proposisjon med forslag til ny lov i løpet av 2018. En nærmere omtale av endringene vil bli gitt i LS-proposisjonen.

Administrative konsekvenser

Landene skal utarbeide et virkemiddelrammeverk, i henhold til beskrivelsen i artikkel 3. Videre skal det skal rapporteres på fremgang hvert tredje år, i henhold til innholdsbeskrivelsen i Annex 1. Dette arbeidet vil medføre tidsbruk i Samferdselsdepartementet og underliggende etater (Vegdirektoratet og Kystverket). Kravene til virkemiddelrammeverk utkvitteres i "handlingsplan for infrastruktur for alternative drivstoff". Samferdselsdepartementet jobber med denne planen og den vil bli lagt frem i løpet av 2018.

Det forutsettes at eventuelle kostnader som følge av de administrative prosessene ved utformingen av virkemiddelrammeverket dekkes innenfor berørte departementer og etaters gjeldende budsjettammer.

Det må også påregnes noe tid til lov og forskriftsarbeid for å sørge for at standardene og krav til brukerinformasjon mv. som fastsatt i direktivet, blir gjennomført.

Økonomiske konsekvenser

I fortalen fremheves det at direktivet ikke er ment å påføre tilleggskostnader for landene og at direktivet bør kunne gjennomføres ved hjelp av en rekke regulatoriske og ikke-regulatoriske virkemidler i nært samarbeid med private aktører.

Utarbeidelsen av et nasjonalt virkemiddelrammeverk medfører ikke i seg selv økonomiske forpliktelser. Det vil være ambisjonsnivået i rammeverket som avgjør om det vil være behov for tiltak som kan ha økonomiske konsekvenser. Regjeringen vil evaluere eventuelle tiltak som innebærer økte utgifter for det offentlige i forbindelse med de årlige budsjettene.

Det følger også av direktivet at man skal innføre felles tekniske standarder for ladeinfrastrukturen og tilrettelegge for brukerinformasjon. Det følger ikke økonomiske konsekvenser for det offentlige av disse forpliktelsene

Sakkyndige instansers merknader

Rettsakten er vurdert av spesialutvalget for transport, der berørte departementer er representert. Spesialutvalget fant rettsakten EØS-relevant og akseptabel.

Samferdselsdepartementet har hatt både direktivforslaget og det endelige direktivet på høring for innspill til norsk posisjon. Norske private og offentlige aktører har i hovedsak gitt positive tilbakemeldinger, men etterspør samtidig mer offentlig økonomisk støtte til infrastrukturtiltak enn hva direktivforslaget legger til grunn. Norske aktører er gjennomgående positive til standardisering av tekniske spesifikasjoner. Det gis videre bred støtte til bruk av landstrøm og LNG i skipsfarten.

Videre er det ønskelig at flere incentiver enn til infrastruktur bør stå i fokus, tilstrekkelig forutsigbarhet for å lykkes med teknologiendring i sektoren, vektlegging av tung- og grensekryssende transport og at flere enn energibærerne som er eksplisitt nevnt i direktivet må være en del av virkemiddelrammeverket.

Flere aktører påpeker at noen av de alternative energibærere i direktivet ikke er det samme som fornybare energibærere. Et konkret innspill har vært å unngå at økt bruk av gass og elektrisitet settes opp mot hverandre når det gjelder valg av virkemidler. Innspillene fra aktørene er delt i synet om myndighetene skal vektlegge virkemidler for spesifikke energibærere, eller være teknologinøytrale. Det påpekes av noen at virkemidlene må gradvis utvikles etter hvert som teknologien modnes.

- II. Rettsakter som krever forskriftsendring som ikke griper vesentlig inn i norsk handlefrihet, samt rettsakter som ikke har konsekvenser for norsk lovgivning

ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENTET

32016R0425 Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) 2016/425 av 9. mars 2016 om personlig verneutstyr og om oppheving av rådsdirektiv 89/686/EØF - [EØS-notat om rettsakten](#)

FINANSDEPARTEMENTET

32014L0091 Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/91/EU av 23. juli 2014 om endringer i direktiv 2009/65/EF om regulering av verdipapirfond (UCITS) mht. depotmottakere, godtgjørelsesordninger og sanksjoner - [EØS-notat om rettsakten](#)

32013L0014 Europaparlaments- og rådsdirektiv 2013/14/EU av 21. mai 2013 med endringer i direktiv 2003/41/EF, tjenestepensjonsdirektivet, direktiv 2009/65/EF, UCITS-direktivet og direktiv 2011/61/EU "Alternative Investment Fund Managers" AIFM-direktivet med det formål å redusere risikoen for at forvaltere stoler for mye på eksterne kredittvurderinger når de foretar investeringsbeslutninger - [EØS-notat om rettsakten](#)

32016R0792 Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 2016/792 av 11. mai 2016 om harmoniserte konsumprisindekser og boligprisindekser og om oppheving av rådsforordning (EF) nr. 2494/95 - [EØS-notat om rettsakten](#)

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET/LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

32016D1365 Kommisjonens gjennomføringsvedtak nr. (EU) 2016/1385 av 9. august 2016 som endrer vedtak 98/536/EF om listen over nasjonale referanselaboratorier - [EØS-notat om rettsakten](#)

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

32011D0785 Kommisjonens gjennomføringsavgjørd av 28. november 2011 om endring av vedtak 2008/911/EF om fastsetjing av ei liste over plantestoff, plantepreparat og kombinasjonar av desse til bruk i tradisjonelle plantelækjemiddel - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1250 Kommisjonsforordning (EU) nr. 2017/1250 av 11. juli 2017 om endring i vedlegg I til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1334/2008 med hensyn til fjerning av aromastoffet 4,5-epoksydec- 2-trans-enal fra Unionslisten - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1798 Kommisjonsforordning (EU) 2017/1798 av 2. juni 2017 om supplerende regler til Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 609/2013 hva angår de særskilte krav til sammensetting og opplysninger om total kosterstatning for vektkontroll - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1558 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1558 av 14. september 2017 som endrer vedlegget til forordning (EU) nr. 37/2010 for stoffet 'bromelain' - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1559 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1559 av 14. september 2017 som endrer vedlegget til forordning (EU) nr. 37/2010 for stoffet 'alarelin' - [EØS-notat om rettsakten](#)

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET

32016R0426 Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/426 av 9. mars 2016 om gassapparater og opphevelse av direktiv 2009/142/EF - [EØS-notat om rettsakten](#)

32016L2037 Direktiv (EU) 2016/2037 av 21. november 2016 om tillatt maksimaltrykk i aerosolbeholdere og bestemmelser om merking for å tilpasse disse Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017D0695 Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2017/695 av 7. april 2017 om medlemsstatenes adgang til å vedta visse unntak i henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/68/EF om innlands transport av farlig gods - [EØS-notat om rettsakten](#)

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

32017R2001 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/2001 av 8. november 2017 om godkjenning av propan-1-ol som et eksisterende aktivt stoff til bruk i biocidprodukter i produkttype 1, 2 og 4 - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R2002 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/2002 av 8. november 2017 om godkjenning av L(+)-melkesyre som et eksisterende aktivt stoff til bruk i biocidprodukter i produkttype 2, 3 og 4 - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R2003 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/2003 av 8. november 2017 om godkjenning av fludioksonil som et aktivt stoff til bruk i biocidprodukter i produkttype 7, 9 og 10 - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R2004 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/2004 av 8. november 2017 om godkjenning av 2-metylisotiazol-3(2H)-on (MIT) som et eksisterende aktivt stoff til bruk i biocidprodukter i produkttype 12 - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R2005 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/2005 av 8. november 2017 om godkjenning av margosa-ekstrakt, kaldpresset olje av Azadirachta indica-frø uten skall ekstrahert med superkritisk karbondioksid som et eksisterende aktivt stoff til bruk i biocidprodukter i produkttype 19 - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017L1975 Kommisjonens delegerte direktiv (EU) 2017/1975 av 7. august 2017 om tilpasning til den tekniske utvikling av vedlegg III til Europaparlaments og rådsdirektiv 2011/65/EU når det gjelder unntak for kadmium i fargekonverterende lysemitterende dioder (LED) til bruk i displaysystemer - [EØS-notat om rettsakten](#)

32016L0802 Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) nr. 2016/802 av 11 mai 2016 om en reduksjon av svovelinholdet i visse flytende brennstoffer (kodifisering) - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017D1508 Kommisjonsbeslutning (EU) 2017/1508 av 28. august 2017 om referansedokument for beste miljøledelse, miljøprestasjonsindikatorer og referansepunkter for beste praksis i mat- og drikkevarerindustrien, under europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1221/2009 om frivillig

deltakelse av organisasjoner i miljøledelsessystemet EMAS (eco-management and audit scheme) - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017D2164 Kommisjonens gjennomføringsavgjørd (EU) 2017/2164 av 17. november 2017 om fastslåing av at sertifiseringsordninga «Round Table on Responsible Soy EU RED» oppfyller berekraftskriteria under europaparlaments- og rådsdirektiva 2009/28/EF og 2009/30/EF – [EØS-notat om rettsakten](#)

32016R2071 Delegert kommisjonsforordning (EU) 2016/2071 av 22. september 2016 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2015/757 når det gjelder metodene for overvåking av CO2-utslipp og bestemmelsene for overvåking av andre relevante opplysninger – [EØS-notat om rettsakten](#)

KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

32017R1953 Parlaments- og rådsforordning om endring av forordninger om CEF Digital (EU) No 1316/2013 og (EU) No 283/2014 angående å fremme tilkoblingsmuligheter til Internett i lokalsamfunn - [EØS-notat om rettsakten](#)

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

32017R1961 Delegert kommisjonsforordning (EU) 2017/1961 av 2. august 2017 om endring i forordning (EF) nr. 606/2009 når det gjelder visse ønologiske metoder - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R0736 Kommisjonens forordning (EU) 2017/736 av 26. april 2017 om endring av bilag VIII til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 som angår godkjenning av Slovenias nasjonale program for bekjempelse av klassisk skrapesjuka - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1262 Kommisjonsforordning om endring av forordning (EU) 2017/1262 av 12. juli 2017 om endring av Forordning (EU) 142/2011 bruk av gjødsel fra husdyr som brensel i forbrenningsanlegg - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017D1396 Kommisjonens gjennomføringsbeslutning (EU) 2017/1396 av 26. juli 2017 om endring av vedlegget til beslutning 2007/453/EF når det gjelder BSE-statusen til Polen og visse regioner i Det forente kongerike - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1905 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1905 av 18. oktober 2017 om godkjenningen av preparatet Saccharomyces cerevisiae CNCM I-1079 som førtilsetningsstoff til slaktekylling og mindre fjørfearter til slakt (innehaver av godkjenningen Danstar Ferment AG representert av Lallemand SAS) - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1904 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1904 av 18. oktober 2017 om godkjenningen av et preparat av Bacillus licheniformis DSM 28710 som et førtilsetningsstoff til slakte- og livkylling (innehaver av godkjenningen Huvepharma NV) - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1907 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1907 av 18. oktober 2017 om godkjenningen av et preparat av Lactobacillus plantarum (KKP/593/p og KKP/788/p) og Lactobacillus buchneri (KKP/907/p) som et førtilsetningsstoff til storfe og sau - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1914 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1914 av 19. oktober 2017 om godkjenningen av et preparat av salinomycinatrium (Sacox 120 microGranulate og Sacox 200

microGranulate) som et førtilsetningsstoff til slakte- og livkilling, og om oppheving av forordning (EF) nr. 1852/2003 og (EF) nr. 1463/2004 (innehaver av godkjenningen Huvepharma NV) –

[EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1896 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1896 av 17. oktober 2017 om godkjenningen av et preparat av endo-1,3(4)-beta-glucanase (EC 3.2.1.6) og endo-1,4-beta-xylanase (EC 3.2.1.8) produsert av *Aspergillus niger* (NRRL 25541) som et førtilsetningsstoff til slakte- og livkilling, slaktegris, og mindre fjørfe- og grisearter, og om endring av forordning (EF) 255/2005 og oppheving av forordning (EF) nr. 668/2003 (innehaver av godkjenningen Andrés Pinaluba S.A.) –

[EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1906 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1906 av 18. oktober 2017 om godkjenningen av et preparat av endo-1,4-b-xylanase (EC 3.2.1.8) produsert av *Trichoderma citrinoviride* Bisset (IMI SD135) som et førtilsetningsstoff til livkilling og mindre fjørfearter til verping (innehaver av godkjenningen Huvepharma NV) - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R2229 Kommisjonsforordning (EU) 2017/2229 av 4. desember 2017 om endring av vedlegg I til europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/32/EF om grenseverdier for bly, kvikksølv, melamin og decoquinat - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1491 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1491 av 21. august 2017 om fornyet godkjenning av det aktive stoffet 2,4-DB, i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1107/2009 om markedsføring av plantevernmidler, og om endring av vedlegget til gjennomføringsforordning (EU) nr. 540/2011 - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1506 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1506 av 28. august 2017 om fornyet godkjenning av det aktive stoffet maleinhydrazid, i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1107/2009 om markedsføring av plantevernmidler, og om endring av vedlegget til gjennomføringsforordning (EU) nr. 540/2011 - [EØS-notat om rettsakten](#)

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET/NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

32017R1261 Kommisjonsforordning (EU) 1261/2017 av 12. juli 2017 om endring av Forordning (EU) nr. 142/2011 angående en alternativ metode for prosessering av visse typer fett til bruk i produksjon av biodiesel - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1903 Kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2017/1903 av 18. oktober 2017 om godkjenning av preparater av *Pediococcus parvulus* DSM 28875, *Lactobacillus casei* DSM 28872 og *Lactobacillus rhamnosus* DSM 29226 som førtilsetningsstoff til alle dyrearter –

[EØS-notat om rettsakten](#)

NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

32015R1348 Kommisjonsforordning (EU) nr. 2015/1348 av 3. August 2015 om endring av forordning (EF) nr. 773/2004 om Kommisjonens saksbehandling i henhold til EF-traktatens artikkel 81 og 82 -

[EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1952 Parlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1952 av 25. oktober 2017 som opphever rådsforordning (EF) nr. 1101/89, og parlament- og rådsforordninger (EF) nr. 2888/2000 og (EF) nr. 685/2001 - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R2364 Kommisjonens delegerte forordning om endring av Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU vedrørende terskelverdiene for anvendelse av fremgangsmåtene ved inngåelse av kontrakter - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R2365 Kommisjonens delegerte forordning om endring av Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU vedrørende terskelverdiene for anvendelse av fremgangsmåtene ved inngåelse av kontrakter - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R2366 Kommisjonens delegerte forordning om endring av Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU vedrørende terskelverdiene for anvendelse av fremgangsmåtene ved inngåelse av kontrakter - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R2367 Kommisjonens delegerte forordning om endring av Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/81/EF vedrørende terskelverdiene for anvendelse av fremgangsmåtene ved inngåelse av kontrakter - [EØS-notat om rettsakten](#)

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

32017R1151 Kommisjonsforordning (EU) 2017/1151 av 1. juni 2017 om utfyllende bestemmelser til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 715/2007 om typegodkjenning av motorvogner med hensyn til utslipp fra lette personbiler og lette varebiler (Euro 5 og Euro 6) og om tilgang til reparasjons- og vedlikeholdsinformasjon, og om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/46/EF, kommisjonsforordning (EF) nr. 692/2008 og kommisjonsforordning (EU) nr. 1230/2012, og om oppheving av forordning (EF) nr. 692/2008 - [EØS-notat om rettsakten](#)

32017R1154 Kommisjonsforordning (EU) 2017/1154 av 7. juni 2017 om endring av kommisjonsforordning (EU) 2017/1151 om utfyllende bestemmelser til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 715/2007 om typegodkjenning av motorkjøretøyer med hensyn til utslipp for lette personbiler og lette varebiler (Euro 5 og 6) og om tilgang til reparasjons- og vedlikeholdsinformasjon om kjøretøyer, om endring av europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/46/EF, kommisjonsforordning (EF) nr. 692/2008, kommisjonsforordning (EU) nr. 1230/2012, og om oppheving av forordning (EF) nr. 692/2008 og europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/46/EF hva angår utslipp ved faktisk kjøring fra lette personbiler og lette varebiler (Euro 6) og europaparlaments- og rådsdirektiv 2007/46/EF hva angår utslipp ved faktisk kjøring fra lette person- og varebiler (Euro 6) - [EØS-notat om rettsakten](#)